

STUDIU PRIVIND CERINTELE IMPUSE PRODUSELOR DE ÎMBRĂCĂMINTE DESTINATE PERSOANELOR CU NEVOI SPECIALE

Jana CÎRJĂ

Technical University of Moldova, Chișinău

Abstract: *Present researches concerning people with special needs are based on the concept of equal opportunities; therefore, the elements of clothing product must contribute to the improvement of life quality and increasing the independence for this category of people.*

In this paper, the research is focused on correlation of requirements formulated by people with special needs generated by the degree of restraint (minimum immobility, partial or complete) with the comfort properties of clothing products. The study identified the main requirements imposed for knitted clothing, in order to ensure a high level of comfort. The results have been achieved after interviewing a total of 80 people with special needs aged between 20 and 60 years.

The study shows that persons with disabilities require specific clothing products and, in general, this category of users have big difficulties to purchase products in accordance with the requirements determined by their medical conditions.

Keywords: *disabilities, people with special needs, comfort, clothing.*

1 INTRODUCERE

Produsul de îmbrăcăminte are funcții multiple, reprezentând în mod cert, categoria de produse de cea mai mare necesitate în viața oamenilor. Dintr-un anumit punct de vedere, produsul de îmbrăcăminte are funcția de asigurare și apărare a corpului în condiții de mediu, muncă și casnic, iar din alt punct de vedere atestă apartenența socială a purtătorului și definește particularitățile personalității acestuia în raport cu societatea.

Scopul acestei lucrări este de a prezenta nivelul actual de asigurare a persoanelor cu nevoi speciale cu produse vestimentare și identificarea cerințelor impuse de către acești purtători. Pe plan mondial există companii specializate, care produc produse de îmbrăcăminte „specială” pentru persoane cu dizabilități fizice, ceea ce nu putem spune despre Republica Moldova, cu toate că persoanele cu dizabilități reprezintă 4,31% din populația țării.

Conform datelor statistice ale Comisiei Europene persoanele cu dizabilități reprezintă peste 15% din populația UE, 2,97% din populația României, 16,4 % din populația Federației Ruse și 4,31% din populația Republicii Moldova. În Statele Unite ale Americii, datele arată că 20,6% din populație, adică aproximativ 54 de milioane de americani suferă de una sau mai multe forme de dizabilități. Aceste date servesc drept puncte de pornire în studiul și rezolvarea problemelor ce țin de asigurarea acestei categorii de persoane cu produse de îmbrăcăminte adecvate.

Dizabilitatea poate să apară din trei mari cauze: *dizabilitate congenitală, dizabilitate dezvoltată și dizabilitate dobândită*. Dizabilitatea, indiferent de tip (fizic sau mental) reprezintă o formă de “stigmatizare socială” iar cei care suferă se confruntă atât cu boala propriu-zisă cât și cu disconfortul funcțional și estetic al produselor de îmbrăcăminte. Produsele adaptate persoanelor cu nevoi speciale vor contribui la asigurarea stării de confort fizic și psihic, atât de importante pentru oricare categorie de purtători.

Prezentul studiu, privind identificarea cerințelor impuse produselor de îmbrăcăminte din tricot destinate persoanelor cu nevoi speciale, pornește și are ca primă etapă definirea noțiunii de *persoană cu nevoi speciale*, cauzele apariției acestor nevoi precum și problemele ce determină cerințele pentru produsele de îmbrăcăminte destinate acestei grupe de persoane.

2 ASPECTE GENERALE PRIVIND PERSOANELE CU NEVOI SPECIALE

Conform literaturii de specialitate, prin „*persoane cu nevoi speciale*” sunt numite persoanele cu dizabilități sau persoanele cu handicap. Termenul de nevoi speciale este o noțiune vagă, ambiguă, confuză, fiind introdus în literatură pentru a înlocui expresiile traumatizante de genul: anormal, deficient, inadaptat, sau pentru a îngloba, într-un termen mai general, toate dificultățile întâmpinate de o persoană cu consecințe directe pe plan social. Dizabilitatea, ca și concept, este greu de definit și de măsurat, datorită diversității manifestărilor clinice. Din acest motiv, claritatea conceptuală este un element fundamental pentru dezvoltarea unei baze teoretice de lucru în cercetarea temei propuse, respectiv proiectarea adecvată a îmbrăcămintei.

De-a lungul timpului, pentru definirea noțiunii de dizabilitate au fost utilizați diferiți termeni considerați sinonimi: deficiență, incapacitate, handicap. Între ei însă există diferențe iar literatura de specialitate definește fiecare termen astfel:

Deficiența se referă la situația intrinsecă ce se definește în termeni medicali ca lipsă de integritate anatomică și funcțională a unui organ.

Incapacitatea se referă la aspectul funcțional (lipsa de capacitate, funcționalitate limitată a activității fizice și/sau psihice a individului).

Handicapul vizează în special aspectul social (dificultăți de adaptare socială, individul având capacitate redusă de răspuns la cerințele mediului fizic și social).

În literatura de specialitate actuală se folosesc termeni ca: ***persoane cu nevoi speciale, persoane cu cerințe educative speciale, persoane cu dizabilități*** etc., termeni considerați mai puțin traumatizanți, mai puțin stigmatizanți pentru persoanele în cauză. În urma studiului, în categoria persoanelor cu nevoi speciale s-au inclus:

- persoane cu handicap
 - fizic,
 - psihic;
- persoane cu imobilizare
 - minimă,
 - parțială,
 - totală;
- persoane spitalizate
 - cu imobilizare,
 - cu mobilizare minimă,
 - fără imobilizare.

3 PARTEA EXPERIMENTALĂ

Analizând situația actuală cu privire la persoanele cu nevoi speciale din Republica Moldova, studiul s-a desfășurat în trei etape. Fiecare etapă s-a desfășurat după același principiu de cercetare, diferențierea realizându-se prin grupa sau categoria de persoane cu nevoi speciale. În cadrul primei etape s-au luat în studiu persoanele din categoria celor spitalizate, cu diferite *grade de imobilizare*, aparute în urma unui traumatism, boli sau intervenție chirurgicală.

Metoda de cercetare a fost metoda interviului, iar drept puncte de pornire au fost: analiza cauzelor apariției imobilizării, problemele care apar datorită imobilizării, problemele cu care se confruntă această categorie de persoane în ceea ce privește funcționalitatea îmbrăcămintei.

În cadrul studiului au participat 80 de persoane spitalizate, de sex feminin și masculin, care au fost intervievați în baza unui chestionar. În studiu au fost incluse persoane cu vârste cuprinse între 20 și 60 ani dintre care 60,32% au fost femei și 40,68 % bărbați (figura 1).

Gradul de imobilizare în cazul persoanelor luate în studiu a fost definit drept un factor foarte important de influență asupra stării de confort, a capacității de muncă al persoanelor cu mișcări limitate, cât și asupra identificării cerințelor impuse materialelor textile din care urmează a se confecționa produsele.

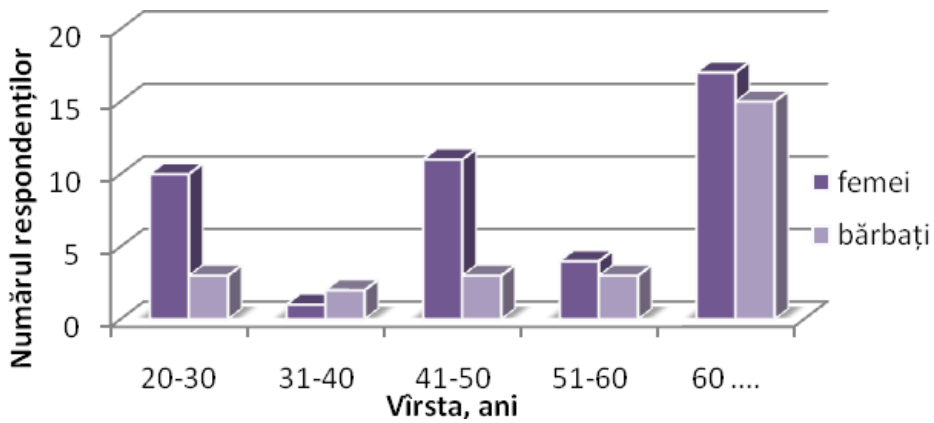

Figura 1: Structura grupului de persoane intervievate, după sex și vîrstă

Pentru aprecierea gradului de imobilitate preponderent la persoanele anchetate (figurile 2 și 3) s-au luat în studiu următoarele situații speciale: *imobilitate minimă, parțială și completă*.

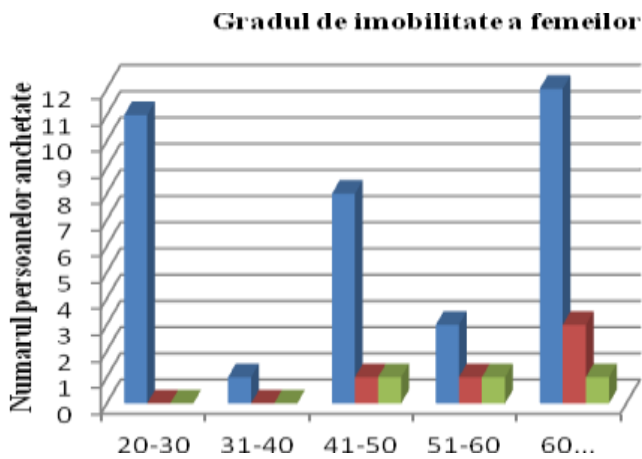

Figura 2: Ponderea gradului de imobilitate la femeile din grupul de studiu

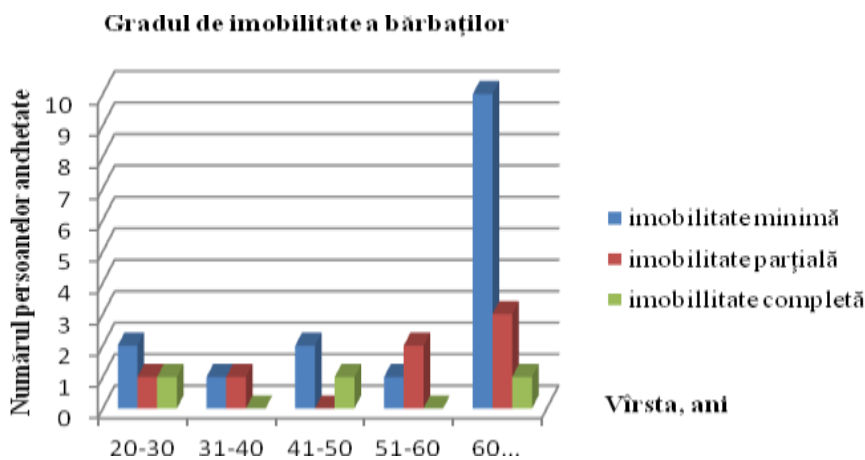

Figura 3: Ponderea gradului de imobilitate la bărbații din grupul de studiu

Analizând graficul din figura 2, pot fi concluzionate următoarele aspecte: 53,3% din bărbați prezintă grad de imobilitate minimă, 26,6% prezintă grad parțial de mobilitate și 20,1% grad de imobilitate completă; vârsta de la care se evidențiază o creștere mai accentuată a gradului de imobilitate începe cu 60 ani.

Cu privire la femeile luate în studiu, acestea au înregistrat un grad de imobilitate minim la toate vârstele cea mai mare pondere înregistrându-se la vîrsta de 20-30ani, 41-50ani și cea mai mare începînd cu 60 de ani. 70% din femei prezintă grade de imobilitate minimă, 18% imobilitate parțială și 12% imobilitate completă. Spre deosebire de bărbați femeile au prezentat valori semnificative pentru imobilitatea minimă la toate vârstele iar la vîrsta de 60 ani se înregistrează aceleași valori ca și la bărbați.

Astfel, rezultatele obținute cu privire la gradul de imobilitate al persoanelor cu nevoi speciale au evidențiat și unele problemele care apar în cazul imobilizării persoanelor cum ar fi:

- Iritații ale stratului epitelial însoțite de infectarea zonelor corpului supus unei poziții fixe;
- Senzații de zgîrîțuri și înțepături în zonele răscoielii gîtului și a mîinecilor;
- Respirația îngreunată mai evidentă la persoanele cu imobilizare totală;
- Circulația sangvină scăzută;
- Impunerea executării anumitor mișcări generate de îmbrăcarea și dezbrăcarea produselor de îmbrăcăminte;
- Imposibilitatea manipulării sistemelor de închidere(nasturi, elastice, curele, cordoane) ale produselor de îmbrăcăminte.

Studiile din domeniul medicinei arata că, în cazul persoanelor cu imobilitate parțială și totală, frecvent sunt înregistrate cazuri de dezvoltare a culturilor microbiene / bacteriene care conduc la urmări grav,e pe lîngă faptul că aceste persoane suferă deja de o deficiență.

Prin urmare studiile în cauză conduc la ideea că, la proiectarea produselor de îmbrăcăminte pentru persoanele cu nevoi speciale, o importanță deosebită se va acorda cerințelor și caracteristicilor de confort a structurilor vestimentare, astfel încât sa fie asigurat echilibru termic și hidric. Cercetările au condus la definirea a a două grupe de cerințe :

- Cerințe definite în urma gradului de imobilizare;
- Cerințe definite de purtători.

Cerințe ale materialelor textile definite în urma gradului de imobilizare

- ✓ Utilizarea materiilor prime cu proprietăți antimicrobiene;
- ✓ Proprietăți de absorbție a umidității foarte bune și capacitatea eliminării acesteia;
- ✓ Permeabilitate la aer bună;
- ✓ Rezistență termică mică (diminuare supraîncălzirii în cazul persoanelor imobilizate);

Cerințe ale materialelor textile definite de purtători

- ✓ Să asigure confort senzorial maxim;
- ✓ Proprietăți igienice bune;
- ✓ Protecție maximă prin diferite tratamente(antibacteriene, antiseptice);
- ✓ Exploatare și întreținere ușoară;
- ✓ O structurare coloristică și compozițională adecvate.

În urma cercetărilor s-au identificat principalele cerințe pe care trebuie să le îndeplinească orice produs de îmbrăcăminte destinat persoanelor cu nevoi speciale, generate de gradul de imobilizare. Ca și cerințe prioritare s-au evidențiat: corespondența dimensională, aspectul estetic și gradul de nouitate, cerințe de confort termofiziologic, stabilitate dimensională la purtare, întreținere ușoară, capacitate mare de îmbrăcare – dezbrăcare.

4 CONCLUZII

Dizabilitatea începe cu o afecțiune la nivelul organului apoi la nivelul corpului, se extinde apoi pentru a afecta activitatea umană pentru ca în cele din urmă sa aibă impact asupra felului în care individul interacționează cu societatea.

În urma acestui studiu s-au analizat condițiile funcțiilor vitale ale bolnavilor, determinarea cerințelor pentru îmbrăcăminte destinată grupei speciale de purtători. În faza de analiză s-au identificat și delimitat problemele relevante cu care se confruntă această grupă de purtători.

Identificarea cerințelor reprezintă un suport deosebit de important pentru specialiștii din domeniu în vederea obținerii unor produse de îmbracaminte raționale și ergonomice care ar garanta un mod de activitate echilibrat și confortabil, precum și îmbunătățirea calității produselor de îmbracaminte.

După interpretarea datelor și analiza cercetărilor din domeniu pot fi facute următoarele comentarii referitoare la cerințele impuse structurilor vestimentare: materialele textile alese adecvat asigură persoanelor cu nevoi speciale confort termofiziologic, psihosenzorial și social.

Bibliografie

- [1] Scripcenco, A., Cirja, J., Ivasco, V., Ceban, I., Plugaru, V. Metodologia cercetării cerințelor înaintate *îmbrăcăminte pentru persoanele cu dizabilități*. Conferința Internațională a Tinerilor Cercetători, editia a IX-a, nov. 2011, Chisinau, Moldova, p. 82.
- [2] Steinfeld, E., Lenker, J., Paquet, V. *The antropometrics of Disability: An International Workshop*, Center for Inclusive Design and Environmental Acces, Washington, DC, USA, 2002.
- [3] Brown, P.J. *Consumer Choices. Selecting Clothes for Older People In Your Care*, Iowa State University Extension Publication, Ames, Iowa, USA, 1993.

Acknowledgement

This paper was realised with the support of the Scholarship «Eugen Ionescu» 2011-2012, Office of Central and Eastern Europe.

Autor corespondent:

Jana CÎRJĂ
Department of Clothes and Knitwear Technology
Faculty Textile Industry, Technical University of Moldova
Bd. Stefan cel Mare, 168, MD 2004, Chișinău, R. Moldova
E-mail: janaradvan@gmail.com